

Zakusylo J. S. Students' moral and aesthetic culture formation by means of child' choir singing in Ukraine (the end of the XIXth – the beginning of the XXth century)

This article was first in the historical aspect of the problem holistically investigated the formation of moral and aesthetic culture by means of Student choral art in Ukraine in late XIX - early XX century. The author stresses the importance of choral education in the process of forming a coherent identity young generation.

Key words: chorus, moral and aesthetic culture, students, funds of choral arts.

Стаття надійшла до редакції 01.03.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.

УДК 371.13:784

В. К. Золкин

**ГОРТАНЬ ЯК ГОЛОВНИЙ АСПЕКТ
У ЗВУКОУТВОРЕННІ ТА ІНТОНУВАННІ**

Ми добре розуміємо, що головну роль у методиці постановки голосу відіграє саме гортань. Першим з російських вокалістів, який звернув увагу на роль гортані при опорі звуку, був Л. Д. Работнов. На жаль, більшість педагогів сучасності не звертають увагу учнів на роботу гортані, вважаючи, що лише згадування про гортань викликає голосовий звук. Але таке міркування педагогів є цілковито несправедливим, адже без правильної роботи гортані та голосових зв'язок не здійснюється в певній мірі опора звуку.

Великої уваги гортані як основному й головному аспекту у звукоутворенні приділяло багато видатних педагогів-вокалістів, таких як: Л. Д. Работнов, В. А. Багадуров, Ф. Ф. Заседателєв, Ю. П. Фролов, А. Музехольд, П. І. Тихонов та інші.

Мета – максимально наблизити методику і знання з постановки голосу до повної розуміння студентів-вокалістів.

Загальновідомо, що властивості голосу, тобто його сила, висота і тембр, відтворюються голосовими зв'язками, причому усі інші частини голосового апарату у своїй діяльності пристосовуються до голосового режиму основного джерела звуку – гортані.

Гортань як центр периферії знаходиться на межі між автоматичною (гладкою) мускулатурою та довільною (артикуляційною). Саме ця близькість (просторова і функціональна) робить гортань

найбільш пристосованою до провідної ролі у звукоутворенні, ніж дихальні та артикуляційні органи.

Провідна роль гортані та голосових зв'язок у процесі звукоутворення здійснюється лише тоді, коли повітряний тиск у трахеї та бронхах проходить за активною діяльністю гортанних м'язів, а не навпаки. Також з точки зору охорони здоров'я голосового апарату та забезпечення розвитку голосу, на думку Л. Д. Работнова, саме така установка співвідношень між дихальними рухами і зімкнутими голосовими зв'язками є нормальною. Наслідки усіх професійних захворювань голосу лежать у порушенні саме такої системи координації. Отже, головна задача постановки голосу – забезпечити гортані цю провідну роль.

Всім педагогам-вокалістам відомо, що гортань може працювати як автоматично, так і довільно. Від найбільш довільної мускулатури, наприклад, артикуляційного апарату, внутрішні м'язи гортані відрізняються тим, що змін або переавтоматизації устроїв, установок та рухів артикуляційного апарату, можливо якісніше та швидше домогтися, ніж переавтоматизації фонаційних рухів зв'язок та самої гортані.

Якщо в голосі найважливішим є тембр, а виникнення обертонів тісно пов'язане з механізмом коливання зв'язок, то основним завданням постановки голосу слід вважати вироблення найкращого тембру.

Ми також вважаємо, саме вироблення найтонших змін у діяльності гортанних м'язів, які додають співакові доступне багатство його тембрової нюансировки, становить складну роботу при постановці голосу.

Збереження висоти тону у великій мірі піддається корекції слухом, ніж утриманням певної барвистості голосу. При виробленні тембру, на нашу думку, особливо сильно відіграє той факт, що м'язи гортані ще зберегли деякі признаки та властивості, які характерні для гладкої мускулатури, тобто зберегли достатньо скупе пригнічення у відношенні до психічного впливу. Таким чином, у відношенні тембру робота гортані є автоматичною.

Також дуже корисно поєднувати мускульні відчуття з зоровими, наприклад, за допомогою дзеркала. Але треба зауважити, що студенту перед дзеркалом потрібно слідкувати не тільки за зівом, але і за гортанню. Мускульні відчуття корисно перевіряти, при зітханні щупати гортань.

Врешті-решт необхідно домогтися вільного опущення гортані одними лише підгортанними м'язами, без допомоги зорових та дотикових відчуттів.

Усвідомлення при твердій атаці попереднього змикання дає співакові можливість, у цей недостатньо тривалий момент, охопити та збалансувати у своїй уяві процес загальної м'язової напруги.

Ми вважаємо, що тверді, м'які та придихальні засоби здобуття звуку можуть бути здійсненні при повному змиканні голосової щілини,

без втрати повітря, при відповідних імпульсах на зв'язки з боку психічних центрів.

При співі високих та низьких тонів кількість повітря залишається незмінною, а тиск у бронхах автоматично змінюється у відповідності з діяльністю голосових зв'язок. Тому вкрай необхідно, щоб з боку центральної нервової системи отримувались чіткі імпульси, тобто при кожній ноті необхідно піклуватись про ясне відтворення голосних та відповідному тиску.

Імпульс, що йде від мозкових центрів для посилення звуку, приводить зв'язки у відповідну діяльність, а потім відбувається автоматичне підсилення тиску в бронхах. Часто педагоги-вокалісти «вокальним слухом» називають «м'язове відчуття гортані». Підняття висоти тону є, власне, не справою викладача, бо інтервали відбуваються внутрішньою, не підпорядкованою роботою гортані, і достатньо співаку тільки подумати про певну висоту тону, як гортань зробить це сама автоматично.

Психічні імпульси, мозкова функція, увага і под. – це, як бачимо, основні сили, що керують роботою гортані, за допомогою слуху.

Отже, у кожному вольовому, свідомому акті уявлення про дію попереджає реальне дійство, а регулювання домінує над імпульсивністю. Таким чином, велику роль відіграє концентрація уваги та її безпосередня спрямованість.

Можемо зробити певний висновок, що потрібно стійке, довготривале, систематичне тренування для повного вивільнення внутрішньої роботи гортані з метою максимального підпорядкування її психічним імпульсам, що забезпечує легкість та достатню гнучкість у передачі душевних хвилювань співака.

Подальші перспективи бачимо в застосуванні отриманих знань у практичній діяльності будуючого співака

Список використаної літератури

- 1. Аспелунд Д. Л.** Развитие певца и его голоса / Д. Л. Аспелунд. – М. : Музыка, 1952. – 190 с.
- 2. Василенко Ю. С.** Голос. Фонологические аспекты / Ю. С. Василенко. – М. : Музыка, 1974. – 301 с.
- 3. Дмитриев Л. Б.** Основы вокальной методики / Л. Б. Дмитриев. – М. : Музыка, 2007. – 368 с.
- 4. Работнов Л. Д.** Основы физиологии и патологии голоса певцов / Л. Д. Работнов. – М. : Госиздат, 1932. – 147 с.
- 5. Юдин С. П.** Формирование голоса певца / С. П. Юдин. – М. : Музгиз, 1962. – 168 с.

Золкин В. К. Гортань як головний аспект у звукоутворенні та інтонуванні

У статті розглянута основна роль гортані в механізмі співочої діяльності. Її значення в процесі формоутворення звуку. Розглянуто основні аспекти методики постановки голосу, загальний принцип її

роботи. А також загальні принципи інтонування і вимови голосних, особливості їх формування. Вплив психічних центрів на загальну координацію механіки звукоутворення. Позначено місце і роль психічних центрів у формуванні співочої культури.

Ключові слова: гортань, голос, тембр, інтонація, імпульс, методика

Золкин В. К. Гортань как основной аспект в звукообразовании и интонировании

В статье рассмотрена основная роль гортани в механизме певческой деятельности. Ее значение в процессе формирования звука. Рассмотрены основные аспекты методики постановки голоса, общий принцип ее работы. А также общие принципы интонирования и произношения гласных, особенности их формирования. Воздействие психических центров на общую координацию механики звукообразования. Обозначено место и роль психических центров в формировании певческой культуры.

Ключевые слова: гортань, голос, тембр, интонация, импульс, методика.

Zolkin V. K. Larynx as a fundamental aspect of sound generation and intonation

In this article the main role in the mechanism of the larynx singing activities. Its value is in the process of shaping the sound. The main aspects of the production techniques voices, the general principle of its operation. As well as general principles of intonation and pronunciation of vowels, especially their formation. The impact of mental health centers in the overall coordination of the mechanics of sound generation. Designated place and role of mental health centers in the formation of Choral Arts.

Keywords: larynx, the voice, the timbre, intonatsiya, impuls, the techniqu

Стаття надійшла до редакції 16.01.2012 р.

Прийнято до друку 27.04.2012 р.